

JUSTITIEDEPARTEMENTET  
103 33 STOCKHOLM

DATUM 2011-06-22  
DNR D 1.1-0217/2011  
ER REFERENS Ju2011/4777/Si

## Yttrande över Förslag till Europaparlamentets och Rådets förordning om europeisk statistik om trygghet mot brott

Brottsförebyggande rådet (Brå) har fått möjlighet att yttra sig om rubricerade förordningsförslag, som myndigheten inte tillstyrker.

### Bakgrund och Brå:s grundläggande ståndpunkter

Inom EU har det under många år gjorts ansträngningar för att få fram jämförbar statistik om brott, otrygghet och samhällets åtgärder mot brott. Ett av utvecklingsspåren är den frågeundersökning som förordningen omfattar, EU Safety Survey (EU SASU). Brå har medverkat i arbetet som legat till grund för den planerade undersökningen, bland annat genom att medverka i den *Working Group* respektive *Task Force* under ledning av Eurostat som hanterar arbetet och genom att ha genomfört testning av delar av undersökningskonceptet.

Brå menar att det på brottsområdet finns ett stort behov av jämförbar statistik i Europa. Det skulle utgöra ett påtagligt informationstillskott och kunna utgöra ett viktigt bidrag till en kunskapsbaserad och väl avvägd kriminalpolitik, såväl i enskilda medlemsstater som på EU-nivå. Brå är därför generellt sett mycket positiv såväl till initiativ i den riktningen, som till att medverka i sådant arbete.

Under utvecklingsarbetets gång har dock myndigheten funnit anledning att föra fram i sak grundade farhågor om att den planerade undersökningen, trots omfattande resursinsatser, inte kommer att uppfylla sitt syfte. Med utgångspunkt i hur förslaget slutligen utformats kvarstår myndighetens farhågor. Brå:s ståndpunkt är att den i grunden höga angelägenhetsgraden inte får användas för att försvara lösningar som inte håller måttet. Den höga angelägenhetsgraden måste i stället innebära att det är särskilt viktigt att producera statistik som har hög kvalitet, jämförbarhet och över huvud taget användbarhet – och därtill inte innebär onödigt dubbelarbete och resursslöseri.

### Undersökningen ger statistik med låg grad av jämförbarhet

För att syftet med jämförbar statistik ska kunna uppnås krävs hög grad av standardisering i metodupplägg länderna emellan. Men med utgångspunkt i att förutsättningarna för att genomföra undersökningar skiljer sig avsevärt åt mellan länder i Europa, har förslaget öppnat upp för användning av avsevärt olika metoder, exempelvis vad gäller urvalsförfarande och inte minst datainsamlingsmetoder. Vissa länder avser till exempel att samla in data genom telefonintervjuer, medan andra planerar för personliga intervjuer. I ett land som Sverige har

exempelvis den Nationella trygghetsundersökningen (NTU) en svarsfrekvens på cirka 70 procent och följaktligen bortfall på cirka 30 procent. I en del andra medlemsstater är det förväntade utfallet ungefär det omvända. Sådana skillnader i metodupplägg och täckningsgrad innebär med nödvändighet att jämförbarheten blir låg, trots att just jämförbarhet är själva syftet med undersökningen.

Till saken hör att det handlar om en mycket stor resursinsats. I EU:s budget har det avsatts 12 miljoner euro för genomförandet av en första omgång av undersökningen – och därtill kommer de medverkande länderna att behöva skjuta till ytterligare medel. Givet att förutsättningarna är dåliga för att åstadkomma ett metodupplägg med nödvändig grad av standardisering mellan alla medlemsstater (och ytterligare några europeiska stater), finner Brå att andra tillvägagångssätt i stället borde ha övervägts mer ingående. Alternativa tillvägagångssätt som skulle kunna övervägas är exempelvis en inledningsvis betydligt mindre omfattande och därmed mindre kostsam undersökning i alla medlemsstater, respektive en omfattande undersökning med standardiserat metodupplägg som inledningsvis genomförs av de stater som har möjlighet därtill.

### **Sverige kan inte använda sin Nationella trygghetsundersökning, NTU**

Sverige och ytterligare några andra stater har redan nationella undersökningar av den typ som EU SASU är exempel på, det vill säga en frågeundersökning om brott, trygghet med mera som riktar sig till ett omfattande urval i befolkningen. I Sverige genomför Brå årligen sedan 2006 Nationella trygghetsundersökningen (NTU) med ett metodupplägg som är mer kvalificerat än vad som stipuleras för EU SASU och ett frågeformulär som är specialanpassat för svenska behov, med en kostnad för datainsamling på cirka 6,3 miljoner svenska kronor. För att undvika dubbelarbete och resursslöseri har utgångspunkten under utvecklingsarbetet – och även i det nu lagda förslaget till förordning – genomgående varit att dessa stater ska kunna använda sina befintliga undersökningar för datainsamlingen till EU SASU.

Men likväl som standardiseringsnivån i vissa grundläggande avseenden är låg i EU SASU, ställs det i andra delar tvingande krav beträffande framför allt frågeformulärets innehåll och utformning. Efter konsultationer med Eurostat har Brå kunnat konstatera att tvingande inslag i EU SASU innebär att Sverige inte kan använda data från NTU, med annat än stora ingrepp i den befintliga undersökningen som allvarligt skulle minska värdet av det årets datainsamling för de sedvanliga ändamålen. Således innebär förslaget till förordning i praktiken att Sverige skulle behöva genomföra en särskild datainsamling för EU SASU, vilket i sin tur skulle betyda dubbelarbete och resursslöseri. Det finns ännu inte förutsättningar för att beräkna kostnaderna för genomförande av EU SASU i Sverige med en särskild datainsamling, men eventuellt kan det handla om i storleksordningen 5 miljoner svenska kronor varav cirka 90 procent kan finansieras från EU:s budget.

### **Oklart vem som skulle ansvara för undersökningen i Sverige**

Det har inte beslutats om vilken instans som skulle ansvara för genomförandet av EU SASU i Sverige om förordningen träder i kraft. Både Brå och Statistiska Centralbyrån (SCB) har den kompetens och erfarenhet som behövs, även om endast SCB har egen fältorganisation för datainsamling och Brå i stället behöver upphandla datainsamling. Det som skulle tala för att uppgiften fördelas till Brå är bland annat att myndigheten som nämnts medverkat i det konkreta utvecklingsarbetet inför EU SASU och att själva sakfrågan faller under myndighetens verksamhetsområde. Det som skulle tala för att SCB anförtros uppgiften är att Eurostat i sina framtidsskisser placerar kommande genomföranden av EU SASU som en del av den stora undersökningen SILK, som för Sveriges del genomförs av SCB, samt att myndigheten har en

sådan fältorganisation som behövs för datainsamlingen. SCB har också företrätt Sverige i frågor om EU SASU i den högre samarbetsstrukturen ESS.

---

Detta yttrande har beslutats av undertecknad myndighetschef efter föredragning av enhetschefen Erik Grevholm.

Jan Andersson

Erik Grevholm